

ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА ЗА ПЕРИОДА 2008-2011 ГОДИНА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА КОЗЛОДУЙ

Географско разположение

Община Козлодуй е разположена в източната част на Северозападна България в Дунавската низина с надморска височина от 25 до 90 метра. Граничи с общините Мизия на изток, Хайредин на юг и Вълчедръм на запад. На север граничи с река Дунав.

Територията на общината възлиза на 285 кв. км., а релефът и е предимно равнинен.

Цялата територия е заета от черноземни почви, които са богати на хранителни вещества.

Покрай брега на р. Дунав се простират ливадно – блатни почви. При тях се наблюдава високо ниво на подпочвените води, което не позволява отглеждането на земеделски култури, а само топови и върбови насаждения.

Горските ресурси в Община Козлодуй са сравнително ограничени. По крайбрежието на реките са разпространени влаголюбивите растителни видове – върбови и акациеве гори, както и американските хибридни тополи.

Исторически, културни и други забележителности

Град Козлодуй е разположен на десния бряг на р. Дунав в едноименната низина с надморска височина 25 м. Намира се на 7 км. от устието на р. Огоста в плодородната житница на България, наречена от древните българи – Златия.

Векове наред на този крайдунавски бряг са живеели траки, славяни и българи, които са създавали своя бит и култура. Векове наред една величествена река е била извор на сила и мъдрост.

Останките от римските кастели Магура тетра или Регианум, Камиструм и Аугуста и днес ни напомнят за нашата история.

През 18 в. Селището е отбелязано като Котозлук и Козлудере (нисък дол), а по-късно – Козлодуй (ъгъл на ледовете).

Друга версия за името на селището: Стръмнините, наречени “козля” се намират на Дунавския бряг, а именно “Крушов баир” и “Върляка” /върло-стръмно – типичен козля/. Той е дал името на Козлодуй от съчетанието на думите “Козля” и “Дунав”, наричан от славяните Дунай-козля (чука). Част от местното население нарича града Кодозлуй (от румънско влияние).

Историческа местност “Ботев парк” на територията на общината е защитена местност “Козлодуй” с площ 10 ха и е единствената защитена територия в общината по

Закона за защитените територии. Днес паркът съчетава както обекти с историческа стойност така и множество възможности за отдых в организирани еко-пътеки и места за отмора и наблюдение на птици, риболов, а в традиционните Ботеви дни той е и център на многобройни прояви. Освен традиционната растителност в него виреят екзотични иглолистни гори от черен бор. Богата е и храстовидната растителност, наред с характерните за географския район крайречни влаголюбиви формации от върба.

Паркът е разгърнат край мястото, където през май 1876 г. Христо Ботев и неговата чета слизат от параход “Радецки” целуват родната земя и поемат пътя към Врачанския Балкан и към безсмъртието. През 1939 г. на козлодуйския бряг признателни потомци издигат със собствени средства и труд внушителен паметник с барелеф на Христо Ботев. Запазен е и поставеният след Освобождението голям **оброчен каменен кръст**, белязал святото историческо място на слизането на Ботевите четници.

През 2002 г. по инициатива на Фондация “Спасение за Параход Радецки” и решение на Общински съвет – Козлодуй, в “Ботев парк” на Козлодуйския бряг е поставена **паметна плоча в чест на австрийския капитан Дагоберт Енглендер** - чужденецът, проявил съпричастност към каузата за саможертва на българските четници.

В така оформения мемориален комплекс се откроява **Националният музей Параход “Радецки”**, свързан с делото на Ботев и с пътя и съдбата на Ботевата чета. Параходът “Радецки” е установен в специално пригоден за него пристан на Козлодуйския бряг. Корабът е единствения плаващ кораб-музей на Балкански полуостров и е един от 100-те национални туристически обекта в България. Тези факти отреждат на Козлодуй специално място в българската история

На близкия Крушов баир още през 1932 г. е създаден неувяхващ паметник на пламенния революционер – **инициалите на Христо Ботев, очертани първоначално с акациев дръвчета а в момента те са туя.**

С Ботев и неговото дело са свързани още **общинският музей «Козлодуй-новата станция на България»**, намиращ се непосредствено до паметника на Ботев на козлодуйския бряг -експозиция е разположена в четири помещения, като във всяко едно от тях е показана отделна тема от историята на гр. Козлодуй и **Поповото ханче в с.Бутан** – е една от най-старите запазени сгради в община Козлодуй, в която е отседнал щаба на Ботевата чета на път за Врачанския Балкан.

От Ботевия парк по маркиран път се стига до Аспаруховия вал (Окопа) от времето на Дунавска България, който започва от местността Килера, намираща се западно от пристанището. Валът, строен в края на VII в. е дълъг 32 км, като най-голямата му запазена височина е 2,60 м. Завършва близо до с. Хайредин. **Ботевата алея**, дълга 120 км, следва точния маршрут на Ботевата чета от слизането ѝ на Козлодуйския бряг до вр. Околчица във Врачанския Балкан. Пътят е маркиран с

каменни знаци и две редици дървчета. Около историческите места с паметни плочи и паметници, които бележат бойния път на четата, са оформени лесопаркове. Всяка година тръгват на 28 май стотици участниците в седемдневния национален поход, за да се включат на 2 юни във всенародното поклонение на Околчица в чест на Ботев и на загиналите за свободата на България.

Интересни културни обекти в община Козлодуй са църквите. **Църквата “Св.Троица” в гр.Козлодуй** - построена с дарения на населението и осветена на 8.09.1914 г.; декларирана като архитектурно-художествен паметник с уникална дърворезба по иконостаса, проскинетарията и архиерейския трон.

Църквата ”Св.Вознесение” в Бутан - единствената двуетажна църква в България със специфичен изнесен олтар. На първия етаж се е помещавало килийно училище .Сега функционира неделно училище. Построена е през 1860 г. и осветена на следващата година не е преставала да функционира и до днес.Тя е една от малкото неманастирски църкви с три камбани.

«Народно читалище храм-паметник Христо Ботев – 1879» в гр.Козлодуй създадено с Указ на княз Александър Батенберг е читалище с дълголетна история и значимо място в културния живот на община Козлодуй, чиято сграда е построена с дарения и доброволен труд на будните козлодуйци през 1929 г.

В четирите села на общината (Хърлец, Гложене, Бутан и Крива бара) има 4 читалища, които са основните огнища на културния живот в селата.

Към традиционните местни културни центрове, през 1985г. се прибавя и Дом на енергетика при АЕЦ “Козлодуй”.Той разполага с много добра материална база, със зали за конференции, срещи, концерти и други.

Археологическият резерват “Аугуста” е разположен на 4 км. южно от с. Хърлец – или около 10 км. източно от Козлодуй. Обявен е за паметник на културата през 1965 г., а през 1984 г. с Разпореждане на МС е обявен за археологически резерват, единствен до сега за Северозападна България. В резервата са открити данни за римски военен град/кастел/, съществуващ от I до VI век.Впоследствие върху неговите развалини е изградено славяно-българско селище.

Като най-чувствителни територии по смисъла на категоризирането им в защитени, на територията на общината попадат т.н. **“влажни зони”** около яз. “Шишманов вал”, островите и около р. Дунав. Влажните зони са междинни станции при пролетните и есенните миграции на редица редки видове птици.

Най-привлекателното място за наблюдение на птици в този район е участъка между комплекс “Рай” в западния край на града и пристана на кораба “Радецки”. От комплекс “Рай” се разкрива широка гледка към западния край на о-в Козлодуй, третия

по големина от Дунавските острови. Мястото е най-интересно в края на лятото и началото на есента, когато нивото на реката обикновено е ниско и в тази част на острова се разкрива обширна пясъчна коса, привлекателно място за почивка за много водолюбиви птици. По това време тук може да се наблюдават големи и шумни струпвания на големи корморани, речни и жълтокраки чайки, изпъстрени тук-там с малки бели и сиви чапли. Възможно е да се види и по-малко познатите на повечето хора и сравнително редки за страната ни черни щъркели.

През есента на пясъчната коса се отбиват и ята големи белочели и сиви гъски. Ако се посети този участък през зимата ще може да се наблюдават още зеленоглави патици и зимни бърнета, примесени с фишове и кафявоглави потапници. Като по-интересни и редки зимни гости могат да се видят и звънарки, малки и големи нирци.

Близостта на р. Дунав обуславя и големия брой гнезда на бели щъркели в гр. Козлодуй. Предвид факта, че тази красива и обичана птица е драстично намаляла и изчезнала от много райони на Европа, трябва да се гордеем, че градът ни се нарежда сред населените места с най-висока численост на щъркели в България.

Интересен за природолюбителите и рибарите е **остров Козлодуй** вторият по големина български остров на река Дунав. Намира се срещу града и е отделен от него с речен ръкав, широк около 200 метра. Обрасъл е с речна топола и е любимо място за гнездене на диви гъски, диви патици и др. Островът може да се посещава с частна лодка срещу заплащане.

Крайбрежието на р.Огоста, която протича през голяма част от населените места в община Козлодуй предоставя много добри условия за отдих сред природата, красиви гледки и условия за риболов. Интересни за рибарите са язовирите «Шишманов вал» и «Брестовец»

Традиционни и ежегодно почитани са християнските празници Лазаров ден, Цветница, Йордановден с хвърляне светия кръст в река Дунав, Сирни заговезни с оратуването и ламкането на халва и яйца. На Тодоров ден традиционно се организират надбягвания с коне в с. Бутан, наречени кушии.

Туристическа инфраструктура и услуги

Козлодуйската община като цяло и като част от екотуристическата дестинация “Влажни зони по река Дунав” разполага със слабо развита туристическа инфраструктура и играе незначителна роля със своите 153 легла в местата за настаняване и средства за подслон и с осигурените през последните години средногодишно над 13 000 нощувки.

Категоризираните заведения функциониращи на територията на общината са 95 и са предимно ресторанти, барове и кафе аперативи. Гостите на града и общината остават впечатлени както от съвременната кухня, която предлагат хранителните заведения в

града, така също и от местните специалитети – **рибена чорба, влашка саламура, качамак, липийки, лютики.**

В общината е развит предимно неорганизираният туризъм и организираният малки групи. Природните дадености, историческото наследство и най-вече добре развитата и управлявана защитена територия “Ботев парк” създават прекрасни възможности за отдых и почивка, за наблюдение на птици, за воден туризъм, за летни регати, посещение на исторически места, за риболов и лов, излети и познавателни маршрути. Конната база в с. Бутан предлага възможности за спортни състезания и любителска езда. Тези дадености позволяват да се развива културният, пешеходният, коло и воден туризъм.

Два са основните туристически похода, чиито маршрут преминава през Общината – **Национален туристически поход “ По стъпките на Ботевата чета Козлодуй – Околчица” и Международния воден поход по р. Дунав.**

В общината има отлична база за спорт. **Спортно-оздравителния комплекс на АЕЦ Козлодуй** е с модерна спортна база, осигуряваща условия за спортни занимания и възстановяване на жителите и гостите на града. Разполага с два басейна –открит и закрит, като към тях са изградени и детски басейни. Изградени са също игрища за плажен волейбол, мини игрище за плажен футбол и зала за тенис на маса. В комплекса функционира фитнес зала, физиотерапевтични кабинети.

Най-универсалния в България хиподром, пригоден за всички дисциплини от конния спорт се намира в с.Бутан. Комплексът предлага полска езда, обучение по езда за начинаещи с инструктор, езда за напреднали в района на хиподрума. Ежегодно се организират Републикански турнири по конен спорт –изключително красиво и атрактивно зрелище, привличащо стотици зрители.

Добри възможности за спорт в Козлодуй предлагат стадиона, спортна зала «Христо Ботев» и тенис кортовете.

Изводи:

- Налице са възможности за спортуване, но е необходимо да се разшири и модернизира съществуващата материална база и разнообразят спортните дейности;

- Основният проблем в развитието на туризма в нашата община е не само липсата на добре развита инфраструктура (туристическа и обща), а и информационното обслужване на туристите, разнообразието от екотуристически продукти, както и липсата на административен капацитет и подготвени кадри за развитието на модерен туризъм.

Анализ на състоянието за развитие на туризма

Силни страни

Географско разположение с достъп до столицата на България (200 км),

Пристанищата на река Дунав (гр. Лом – 40 км, ферибот гр. Оряхово – 30 км)
Покрай град Козлодуй минава един от големите европейски транспортни коридори N7, което ще има нарастващо значение за международния туризъм
Благоприятен за туризъм климат през цялата година;
Добре изградена мрежа от социални, образователни и културни институции;
Квалифицирани кадри в административното обслужване, които добре разбират значението на туризма за Общината;
Наличие на местен съвет по въпросите на туризма;
Електропроводната и електроразпределителната мрежи в Общината обезпечават необходимата сигурност и оперативност в захранването с ел. енергия на всички селища;
Водоснабдителната мрежа в общината е сравнително добре развита, макар и да съществува недостиг на питейна вода в селата и мрежата да се нуждае от обновяване и инвестиции;
Сравнително добро ниво на развитие на телекомуникациите;
Природни и културно-исторически дадености за развитие на различни видове алтернативен туризъм;
Наличие на заинтересовани страни за развитието на туризма –общински институции, неправителствени организации и местни инициативни групи;
Разбиране от страна на Общинското ръководство на значението на туризма и общинската икономика.

Слаби страни

Отдалеченост от Черно море и големите пристанища (Варна – 412 км, Бургас – 490 км) и от границите с Гърция и Турция;
Пътната мрежа в общината , нуждаеща се от разширение и подобряване;
Недостатъчен обем на валежите;
Образованието на населението е незадоволително - само 7.94% са с висше образование и те са предимно в промишлени отрасли, а туристическия бизнес – незначителен;
Използването на информационни технологии в селата е крайно ограничено;
Във всички села на общината липсват канализационни мрежи за отвеждане на отпадните води;
Недостатъчна реклама за туристическите обекти и възможности на общината;
Липса на туристическа информация;
Квалификацията на персонала в сферата на обслужването на туризма не отговаря на инвестиционната активност в общината и високите изисквания на съвременния туризъм;

Хотелиерството и ресторантьорството не са най-силната страна на туристическия бизнес в общината.

Възможности

Включване на фирми (развиващи туристически услуги), от община Козлодуй в рекламните кампании на Агенцията по туризма;

Перспективи за разширяване и подобряване на туристическата инфраструктура чрез участието в Европейските фондове и привличане на частни инвеститори чрез публично-частни партньорства;

Подобряване на инфраструктурата на селата, в които има условия и перспективи за селски туризъм;

Благоприятна национална, областна и общинска политика в туризма и свързаните с него дейности;

Подобряване качеството на хотелиерските и ресторантьорските услуги.

Заплахи

Политическа неефективност – слабости по провеждане на общинската политика в областта на туризма, поради недостиг на ресурси;

Рискове и неизвестности при инвестиране в туризма;

Засилваща се конкуренция в туризма в страната и света;

Големите инвестиции – влагани в туризма в морските и планински курорти на страната;

Демографски срив в страната, областта и общината;

Основната цел на Програмата за развитие на туризма за периода 2008-2011 година е: **Устойчиво развитие на туризма, базирано на природните дадености и културно-историческо наследство** (като начин на подобряване икономическото състояние на общината и като следствие – създаване на положителни нагласи и отношение у местните хора към опазването им)

Специфични цели:

- 1. Подобряване на техническата инфраструктура обслужваща туризма.**
- 2. Развитие на туристическата суперструктура (средства за подслон, места за настаняване, заведения за хранене и развлечение).**
- 3. Опазване и съхранение на природните и културно-историческите ресурси на общината.**
- 4. Създаване имидж на община Козлодуй като район с възможности за развитие на туризма.**

За да се материализират тези специфични цели ключова роля има община Козлодуй, която е в основата за създаването на условия и среда за развитието на туризма чрез:

По специфична цел 1

- привличане на ресурси чрез оперативна програма “Регионално развитие”(развитие на туризма), “Околна среда” (за изграждане на техническата инфраструктура) и Програмата за развитие на селските райони (мярка 321 - Основни услуги за населението и икономиката в селските райони) и мярка 322 - Обновяване и развитие на населените места) за подобряване и осигуряване достъпа до приоритетните обекти на туризма;
- проучване и анализиране на възможността за регистрация на “Пристанище” гр. Козлодуй, като яхтено пристанище.
- инфраструктурно обезпечаване на туристическите обекти – маркировки, указателни табели, обезопасителни мерки където е необходимо и др.
- създаване на достъп за наблюдение на птици около влажните зони;

По специфична цел 2

- реконструкция на туристическа хижа “Козлодуйски бряг”;
- подобряване състоянието на спортно-развлекателните съоръжения общинска собственост с цел използването им като специализирани форми на туризъм;
- упражняване контрол върху качеството на туристическите услуги посредством категоризацията на туристическите обекти.

По специфична цел 3

- включване на местните общности в дейността по опазване, използване и популяризиране на културно-историческото наследство, развитие на местната култура и други с особена роля на музеите, читалищата и неправителствения сектор.

По специфична цел 4

- издаване и предлагане на разнообразна и разностранна информация за туризма в община Козлодуй;
- включване на местни събития, дейности и др. за лансиране на местния туристически продукт;

Реализацията на Програмата за развитие на туризма, ще се осъществява чрез ежегодно разработвания **План за действие**.

Консултативен съвет по въпросите на туризма